

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТРИ ЗА ТАЛЕНТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

66. РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ТАЛЕНТОВАНИХ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА
ПО НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА И НАУЧНИМ ДИСЦИПЛИНАМА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ, 25. МАЈ 2024.

Т Е С Т И З К Њ И Ж Е В Н О С Т И
ОСНОВНА ШКОЛА, 7. РАЗРЕД

Попуњава ученик (попунити читко штампаним словима)

Регионални центар за таленте: _____

Име и презиме: _____

Школа: _____

Град: _____ Разред: _____

_____

(потпис ученика)

Попуњава комисија

Број бодова:

Време израде теста 90 минута! Тест има 20 задатака. Погрешан одговор не доноси ни позитивне ни негативне бодове.

Пажљиво прочитај питања! Прецртани и дописани или преправљани одговори се не признају. Оцењује се само питање у коме су сви одговори тачни. Укупан број бодова на тесту је 40.

СРЕЋНО!

1. Прочитај стихове из народне песме „Смрт војводе Пријезде“ и подвучи реч којом би се могла заменити реч „књиге“ а да значење остане исто.

Честе књиге иду за књигама:
Од кога ли, коме ли долазе?
- Од Мехмеда, од цара Турскога,
А долазе до Сталаћа града,
До Пријезде, војводе сталаћка:
"О Пријезда, војводо сталаћка!

Реч *књига* овде има значење: буквар јеванђеље писмо папир

Подвучи тачан одговор.

	1
--	---

2. Прочитај народну песму „Љубавни растанак“ и подвучи стих који не припада тој песми.

У Милице дуге трепавице,
Прекриле јој румен јагодице,
Јагодице и бијело лице;
Ја је гледах три године дана,
Не могох јој очи сагледати,
Црне очи и бијело лице,
Већ сакупих коло ђевојака,
И у колу Милицу ђевојку,
Душо моја, у бостану кадо,
Не бих ли јој очи сагледао.

	1
--	---

3. Пажљиво прочитај дати одломак и одговори на постављена питања.

Такве и сличне ствари дешавале су ми се у сну и, на жалост, не само у сну. Нови, широки и богати свет из панораме пратио ме је и дању, доносио радости и задовољства, али ме доводио и до незгода и разочарања, до неспоразума и сукоба са околином. Један такав неспоразум био је већ у самом почетку. Имао сам најбољег и најближег друга. Били смо нераздвојни и волели се како се само дечаци у тим годинама воле. Тај мој друг, Лазар, био је снажан, отресит дечак. Чим сам видео први програм, ја сам, у свом одушевљењу, зажелио да ту радост поделим са другом. Наговорио сам га да идуће недеље одемо заједно у панораму. Сели смо један поред другог тако да су слике, у свом окретању, наилазиле прво на мене па онда на Лазара. Гледајући једну слику, ја сам, поред уживања које ми она пружа, уживао и у помисли да ће ту слику мој друг гледати за који тренутак, а да сада гледа ону у којој сам ја мало пре толико уживао.

Назив дела из кога је дати одломак је: _____

Писац је: _____

Књижевни род: _____

Књижевна врста: _____

	4
--	---

4. Присети се песме „Труба” Момчила Настасијевића, заокружи слово испред стиха који недостаје, а затим га препиши на линију.

а) „Неће се војник вратити у село”

б) „Негде запева труба.”

в) „Откини зумбул с груди”

Шта вреди плаветно небо,
и зумбул и девојче и ласте лет.

_____

	1
--	---

5. На основу датих одредница препознај о ком делу се ради и одговори на захтев.

СТАРА МАГНЕТОФОНСКА ТРАКА МАЈКА ДОНАЛД ДВЕ ПАРАЛЕЛНЕ ПРИЧЕ
„ОДАКЛЕ ДА ПОЧНЕМ?“, КАЖЕ МАЈКА“
ЈЕВРЕЈСКО ПОРЕКЛО

Назив књижевног дела је: _____

Писац дела је: _____

Књижевна врста: _____

	3
--	---

6. На основу биографских података на линији напиши на ког се писца мисли.

Рођен је у Српској Црњи 8. 8. 1832. године у Банату, у свештеничкој породици. Његово право име је Георгије. Отац га је уписао у трговачку школу, из које је бежао три пута. Након завршене основне школе у Српској Црњи и гимназије у Сегедину, одлази у Темишвар да учи сликање. Уочи револуционарне 1847. године био је студент Уметничке академије у Пешти коју је због револуције морао да напусти. Учествовао је у револуцији од 1848. до 1849. године као шеснаестогодишњак пријавивши се као добровољац. Када се револуција завршила поразом, написао је: „Ах, зашта гинусмо и страдасмо – а шта добисмо!”. После револуције одлази у Беч да настави студије сликарства. Прве песме су му објављене у „Сербском летопису“ 1853. године. Крајем 1855. године настанио се у Кикинди и живео од сликарства. Издаје песме у „Седмици“ под псеудонимом Теорин. У Нови Сад прелази 1856. године где пише за „Седмицу“ и „Дневник“. У Србију прелази 1857. године и остаје да живи до краја живота. У Србији ради као сеоски учитељ и гимназијски учитељ сликања. Био је родољуб, свестрани уметник, песник, приповедач, драмски писац и сликар. Веома доминантни родољубиви мотиви изражени су у песми „Отаџбина”.

Име писца је: _____

	1
--	---

7. Попуни табелу тако што ћеш у празна поља уписати потребне податке о имену и презимену аутора, наслов дела, књижевни род и врсту.

Име и презиме аутора	Назив дела	Књижевни род	Књижевна врста
	<i>Сеобе</i>	епика	
Дино Буцати			
	„Ветар“		

	4
--	---

8. Поред датих имена ликова напиши у ком делу се појављују.

- а) Давид Штрбац   Дело: _____
б) Журден   Дело: _____
в) писар Вића   Дело: _____
г) шофер Мишко   Дело: _____

	2
--	---

9. На основу датог описа напиши о ком књижевном термину (књижевнонаучној врсти) је реч.

Књижевно дело које настаје у дужем временском периоду. То је нека врста личне хронике о животу аутора у којој се бележе догађаји, утисци, доживљаји, стања, осећања, размишљања о себи, људима и догађајима. Понекад обилују важним историјским чињеницама, датумима, описима догађаја и људи, па излазе из оквира интимног писања о животу самог аутора и постају значајни и за историчаре и друге научнике.

Књижевни термин: _____

	1
--	---

10. Подсети се песма „Кажи ми, кажи“ Јована Јовановића Змаја и „Очију твојих да није“ Васка Попе. Међу наведеним мотивима подвуци четири (4) мотива која су заједничка у обе песме.

стрепња   сећање   сета   нежност   љубавни занос
усамљеност   радост   присност

Подвуци тачна одговора.

	2
--	---

11. Пажљиво прочитај дате стихове и одговори на тражене захтеве.

„Где ја стадох — ти ћеш поћи!”
„Што не могох — ти ћеш моћи!”
„Куд ја нисам — ти ћеш доћи!”
„Што ја почех — ти продужи!”
„Још смо дужни — ти одужи!”

А. Стихови су из песме: _____

Б. Песник је: _____

В. Врста лирске песме: _____

Г. На чијем гробу је прочитана ова песма? _____

	4
--	---

12. Пажљиво прочитај дате стихове па одговори на постављене захтеве.

Нема дана без очнога вида
нити праве славе без Божића!
Славио сам Божић у Витлејем
славио га у Атонску Гору,
славио га у свето Кијево,
ал' је ова слава одвојила
са простотом и са веселошћу.

А. Наведени стихови се из:

- а) *Житије Ајдук Вељка Петровића*
- б) *Горског вијенца*
- в) „Женидбе Милића Барјактара”

В. Према књижевној врсти дело из кога су наведени стихови јесте:

- а) биографија
- б) балада
- в) спев (еп)

Б. Писац је дело из кога су наведени стихови посветио:

- а) Петру Петровићу Његошу
- б) Карађорђу Петровићу
- в) Милану Обреновићу

	3
--	---

13. А. Пажљиво прочитај стихове народне епске песме, па одговори на захтеве.

Нити иде Кулин-капетане,
нити иде, нити` ће ти доћи,
нит' се надај нити га погледај,
Рани сина, пак шаљи на војску
Србија се умирит` не може!

Стихови су из песме:

- а) „Бој на Чокешини” б) „Бој на Мишару” в) „Почетак буне против дахија”

Б. Песма припада:

- а) Хајдучком циклусу б) Ускочком циклусу
в) Циклус песама о ослобођењу Србије и Црне Горе

В. Поруку саопштавају Кулиновој кади:

- а) голубови б) гавранови в) Кулинови гласници

Г. Вук Караџић је песму записао од:

- а) Филипа Вишњића б) Тешана Подруговића в) Старца Милије

	4
--	---

14. Препознај и заокружи одлике **епских народних песама**.

- а) развијена фабула;
б) реално описивање историјских догађаја;
в) развијање родољубивих осећања;
г) приповедање о прошлим догађајима;
д) спеване су у епском десетерцу.

	2
--	---

15. Међу понуђеним књижевним врстама подвучи оне које **не припадају** књижевно-научним врстама:

- а) биографија;
б) поема;
в) дневник;
г) мемоари;
д) путопис;
ђ) историјски роман.

	1
--	---

16. Које особености драме препознајеш у следећем одломку? Међу понуђенима подвучи тачне одговоре.

ВИЋА: Не знам, не разумем. Знојио сам се по сата док сам разрешио.

ЈЕРОТИЈЕ (*шета замишљено*): Што не разумеш ти, добро; али ето, ни ја не разумем.

НАРАЦИЈА ЛИЦА ДИЈАЛОГ ЧИН ДИДАСКАЛИЈЕ
РЕПЛИКЕ МОНОЛОГ

	2
--	---

17. У следећој реченици одреди врсту описа.

У једном углу кревет, испуњен сламом, али сав расклиман; у другом разбој и на њему неколико хаљина; према вратима кош и над њим нахерена полица са неколико комада посуђа; око огњишта још два-три лонца и толико трножних сточића.

(С. Матавуљ: *Пилипенда*)

Овакав опис зове се: _____

	1
--	---

18. Прочитај објашњење и напиши испод на који појам се односи.

Дужа усмена прелазна врста коју карактерише истовремено присуство епских и лирских елемената, исказаних често на драматичан начин. За ову књижевну врсту својствена је и прича о некој личности, драматичан догађај, трагичан крај и снажна осећања. Дефинише се као епско-лирска врста.

Књижевна врста је: _____

	1
--	---

19. У тужбалици мајка Стојана Јанковића жали за сином и снахом Јелом:

„Ој, Стојане, јабуко од злата!
Мајка те је већ заборавила,
снае Јеле заборавит нећу;
снао Јело, неношено злато!”

Подвучени делови стихова у песми су стилска фигура која се зове:

_____

	1
--	---

20. Видевиш младу Гојковицу како носи мајсторима ручак и свестан да ће невино страдати, Гојко јој се обраћа речима:

„Имао сам од злата јабуку,
Па ми данас спаде у Бојану,
Те је жалим, прегорет’ не могу.”

Метафора од *злата јабука*, проширена је на целу песничку слику и та стилска фигура се зове:

_____.

На линији напиши тражени одговор.

	1
--	---